

UCHWAŁA NR 21/2023
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 27 marca 2023 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Konfederacja Korony Polskiej o źródłach
pozyskania środków finansowych w 2021 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 372 oraz z 2023 r. poz. 497)

postanawia

odrzuć sprawozdanie partii politycznej Konfederacja Korony Polskiej o źródłach pozyskania środków finansowych oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2021 r., **z powodu** naruszenia art. 24 ust. 7 oraz art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Uzasadnienie

Partia polityczna Konfederacja Korony Polskiej (EwP 404) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2021 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Sprawozdanie zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z 18 lutego 2003 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 269).

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie przedłożonych dokumentów oraz wyjaśnień udzielonych przez Partię stwierdziła, co następuje.

W sprawozdaniu Partia wykazała, że jej łączne przychody/wpływy w 2021 r. (z wyłączeniem przychodów Funduszu Wyborczego) wyniosły 103 142,21 zł.

Partia wskazała, że wszystkie te środki gromadzone były na jej rachunku bankowym o numerze 17 1140 1889 0000 2743 8400 1001, prowadzonym przez mBank S.A. Pochodziły one według Partii od:

- osób fizycznych – ogółem (103 142,21 zł), w tym:
 - ze składek członkowskich w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku od jednej osoby fizycznej wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników (65 440,00 zł),
 - z darowizn pieniężnych (37 702,21 zł);

W pozostałych pozycjach sprawozdania Partia wykazała zero („0”).

W wyniku analizy złożonego sprawozdania oraz załączonych do niego dokumentów finansowych Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że wykazane w sprawozdaniu oraz w części przedłożonych dokumentów dane nie odpowiadają stanowi faktycznemu oraz że do sprawozdania nie zostały załączone wszystkie dokumenty wymagane we wskazanym wyżej rozporządzeniu Ministra Finansów, które pozwalałyby dokonać oceny zgodności z prawem finansowania Partii w 2021 r. W związku z tym Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się do Partii z wezwaniem do złożenia wyjaśnień i uzupełnień.

Biorąc pod uwagę udzielone przez Partię odpowiedzi i wyjaśnienia oraz przesłane dokumenty finansowe, a także to, że Partia przesłała w całości historie operacji bankowych wyłącznie sześciu jej rachunków bankowych, a w przypadku pozostałych trzydziestu sześciu jedynie częściowe zestawienie historii tych rachunków bankowych, nie obejmujące jednak całego okresu sprawozdawczego, Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że niemożliwe było jednoznacznie zweryfikowanie wszystkich transakcji wykonanych w okresie sprawozdawczym. Z posiadanych przez Państwową Komisję Wyborczą dokumentów wynika, że na rachunkach bankowych Partia zgromadziła w okresie sprawozdawczym łączne przychody/wpływy w kwocie 90 889,21 zł.

Państwowa Komisja Wyborcza zwracała się do partii politycznej Konfederacja Korony Polskiej także z szeregiem pytań dotyczących ewentualnych kosztów prowadzonej przez nią działalności, o której informacje dostępne były chociażby na stronie internetowej Partii, i sposobu jej finansowania.

Większość wpłat dokonanych na rzecz partii politycznej Konfederacja Korony Polskiej w okresie sprawozdawczym pochodziła, zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, od obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, które mieściły się w dopuszczalnym limicie wpłat

i darowizn niepieniężnych od jednej osoby, określonym w art. 25 ust. 4 w związku z ust. 4a tej ustawy, a forma wpłat była zgodna z określoną w jej art. 25 ust. 5.

Z historii rachunku bankowego załączonego przez Partię do jej sprawozdania finansowego wynika, że część wpłat na jej rzecz dokonywana była przez osoby niebędące obywatelami polskimi mającymi stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, a więc wbrew art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Za nieprawidłowe należy uznać:

- wpłatę z dnia 25 października 2021 r. na kwotę 50,00 zł, pochodzącą od osoby, której miejsce zamieszkania mieści się poza granicami kraju,
- dwie wpłaty z dnia 22 listopada 2021 r. na kwotę 50,00 zł i 100,00 zł, pochodzące od osób, których miejsce zamieszkania mieści się poza granicami kraju,
- wpłatę z dnia 15 grudnia 2021 r. na kwotę 240,00 zł, pochodzącą od osoby, której miejsce zamieszkania mieści się poza granicami kraju,
- wpłatę z dnia 22 grudnia 2021 r. na kwotę 50,00 zł, pochodzącą od osoby, której miejsce zamieszkania mieści się poza granicami kraju.

Przyjęcie środków finansowych pochodzących z nieuprawnionych źródeł, tj. od osób niemających miejsca stałego zamieszkania w Polsce oraz od osób, co do których nie można ustalić czy spełniają kryteria umożliwiające im finansowanie partii politycznych, a zatem, między innymi, czy są obywatelami polskimi mającymi stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi naruszenie art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Zgodnie z art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych, przyjęcie przez Partię Konfederacja Korony Polskiej środków finansowych z niedozwolonych źródeł stanowi przesłankę do odrzucenia jej sprawozdania finansowego. Przepis ten ma przy tym charakter kategoriowy i nie pozostawia żadnego marginesu ocen, np. uwzględniania proporcji kwoty środków przyjętych z niedozwolonych źródeł do ogólnej kwoty przychodów partii politycznej, a także tego, czy naruszenie wskazanych przepisów nastąpiło w sposób umyślny czy też z powodu nieznamości przepisów ustawy o partiach politycznych.

Ponadto, z historii rachunku bankowego Partii o nr 17 1140 1889 0000 2743 8400 1001, wynika jednoznacznie, że część zakupów związanych z bieżącą działalnością Partii była dokonywana ze środków własnych osób fizycznych, a następnie kwoty środków wydatkowane przez te osoby na opłacenie zakupów na rzecz partii politycznej Konfederacja Korony Polskiej zwracane były tym osobom przelewami ze wskazanego wyżej rachunku bieżącego Partii.

Sytuacja ta dotyczy następujących płatności na rzecz osób fizycznych:

- przelew z dnia 19 lutego 2021 r., tytułem: zwrot Faktura F375K1/0806/21 z dnia 11.01.2021;
- przelew z dnia 16 marca 2021 r., tytułem: zwrot za rachunek nr 1/03/2021 z dnia 01.03.2021;
- przelew z dnia 31 marca 2021 r., tytułem: zwrot Faktura 291/03/2-21/MK z dnia 24.03.2021;
- przelew z dnia 31 marca 2021 r., tytułem: zwrot par. fiskalny/faktura uproszczona FU/13229/111/31/2021 z dnia 08.03.2021;
- przelew z dnia 19 sierpnia 2021 r., tytułem: Zwrot za fakturę 00735/2021;
- przelew z dnia 15 września 2021 r., tytułem: zwrot [...], Fv z2 0.08.21 = 439,80, FV z 27.08.21 = 497,23, FV z 28.08.21 = 448,83, FV z 02.09.21 = 357,71, FV z 4.09.21 = 441,49, FV z 05.09.21 = 431,22.

Ponadto z pomocniczego rachunku bankowego Partii o nr 60 1140 1889 0000 2743 8400 1003, w dniu 3 września 2021 r. dokonano przelewu na rzecz osoby fizycznej, tytułem: zwrot za fakturę Fs-105795/08/2021/cs/ws.

Dokonywanie zakupów na rzecz partii z własnych środków przez osoby fizyczne, jak i regulowanie przez osoby fizyczne z własnych środków wydatków partii, stanowi naruszenie art. 24 ust. 7 ustawy o partiach politycznych. Zgodnie z nim partia może zaciągać jedynie kredyty bankowe, nie może zatem korzystać z pożyczek czy też z kredytów udzielanych przez podmioty inne niż banki. Sąd Najwyższy, rozpatrując skargi na odrzucenie sprawozdań finansowych partii politycznych, zakwalifikował jednoznacznie opisane wyżej operacje finansowe, jako niedozwolone swoiste kredytowanie przez osoby fizyczne (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 25 września 2009 r., III SW 47/09, z 18 listopada 2010 r., III SW 390/10 i III SW 391/10 oraz z 25 lutego 2015 r., III SW 1/15; por. także postanowienia z 9 czerwca 2011 r., III SW 2/11 i III SW 3/11).

Naruszenie regulacji przywołanego art. 24 ust. 7 ustawy o partiach politycznych stanowi przesłankę do odrzucenia sprawozdania na podstawie art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy. Złamanie obowiązujących w tym zakresie przepisów ustawowych przesądza jednoznacznie – stosownie do dyspozycji przywołanego już art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych – o obowiązku odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania finansowego partii politycznej. Przepis ten ma charakter normy bezwzględnie obowiązującej, a nie charakter zaleceń, co oznacza, że wystąpienie którejkolwiek z przesłanek wymienionych w nim obliguje Państwową

Komisję Wyborczą do odrzucenia tego sprawozdania, nawet gdyby naruszenie było minimalne lub nieumyślne. Nie może zatem w tym przypadku mieć znaczenia stopień zawinienia w naruszeniu prawa, wysokość środków przyjętych przez partię niezgodnie z przepisami ustawy o partiach politycznych czy proporcja kwoty środków pozyskanych przez partię z naruszeniem art. 24 ust. 7 ustawy do ogólnej kwoty przychodów partii politycznej, ani też to, czy naruszenie wskazanego przepisu nastąpiło w sposób umyślny, czy też z powodu nieznamości przepisów ustawy o partiach politycznych.

Przyjęte przez Państwową Komisję Wyborczą stanowisko potwierdził Sąd Najwyższy już w postanowieniu z 17 września 2004 r., III SW 38/04 (por. także postanowienia Sądu Najwyższego z 22 września 2006 r., III SW 23/06, z 14 października 2008 r., III SW 10/08 i z 23 kwietnia 2002 r., III SW 3/02, III SW 4/02, III SW 5/02).

Jak wskazano wyżej, naruszenie przez partię polityczną Konfederacja Korony Polskiej art. 24 ust. 7 oraz art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych skutkuje odrzuceniem jej sprawozdania finansowego.

Z powyższej analizy wynika ponadto jednoznacznie, że partia polityczna Konfederacja Korony Polskiej nie zrealizowała także spoczywającego na niej obowiązku prawnego rzetelnego i zgodnego ze stanem faktycznym przygotowania i przedstawienia sprawozdania finansowego Partii, a wraz nim kompletnej, uporządkowanej dokumentacji finansowej, w tym odpowiednich dowodów dotyczących poszczególnych wpłat, potwierdzających, że wszystkie środki finansowe pozyskane zostały przez Partię w sposób zgodny z obowiązującym prawem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 2005 r., III SW 3/05). Partia jest do tego zobowiązana przede wszystkim przez regulację art. 38 ust. 1 wskazanej ustawy o partiach politycznych, stanowiącą, że to partia polityczna składa Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie finansowe, ale także przez rozporządzenie Ministra Finansów z 18 lutego 2003 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz.U. z 2003 r. poz. 269), określające wzór sprawozdania finansowego partii, w którym to sprawozdaniu partia zobowiązana jest wykazać wszystkie pozyskane środki finansowe, jak i źródła ich pochodzenia, przez rozporządzenie Ministra Finansów z 23 stycznia 2003 r. w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości przez partię polityczną (Dz.U. z 2003 r. poz. 118) oraz przez ustawę z 29 września 1994 r. o rachunkowości (art. 41 ustawy o partiach politycznych), które zawierają zasady dokumentowania i ewidencji przychodów, wydatków, rozrachunków i składników majątkowych partii.

Odpowiednio prowadzona i ujawniona dokumentacja, głównie finansowo-księgowo, oraz sporządzone na jej podstawie sprawozdanie finansowe są jednymi z najistotniejszych przejawów jawności finansowania partii politycznych, będącej elementem prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2006 r., III SW 11/06), znajdującej swoje umocowanie w art. 11 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Co ważne, jawność ta nie powinna ograniczać się wyłącznie do przedkładania sprawozdań finansowych partii politycznych do badania właściwym do tego organom, ale powinna umożliwiać zapoznanie się z gospodarką finansową prowadzoną przez partie każdemu zainteresowanemu (np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8 marca 2013 r., I OSK 513/13; oraz z 18 grudnia 2014 r., I OSK 687/14; a także wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 20 grudnia 2016 r., II SAB/Wa 590/16).

Od partii należy poza tym oczekiwać szczególnie wysokiej staranności w bieżącym prowadzeniu i w efekcie w przygotowywaniu jej dokumentacji finansowej, które to działania pozwalają na bieżące weryfikowanie przez właściwe do tego osoby w partii, czy nie doszło do wpłat dokonanych niezgodnie z przepisami ustawy o partiach politycznych i na niezwłoczne reagowanie na takie wpłaty.

Partia polityczna, stanowiąca jeden z podstawowych elementów demokratycznego państwa prawnego, nie może nie przestrzegać prawa. Ponadto nie występuje ona w obrocie cywilno-prawnym tak, jak wszystkie inne podmioty. Ze względu na jej szczególny charakter, ustawa o partiach politycznych przyjęła wyraźnie restrykcyjną formułę regulacji w zakresie finansów i finansowania partii politycznych, przede wszystkim w odniesieniu do źródeł ich finansowania (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 września 2004 r., III SW 38/04).

Złożenie sprawozdania finansowego przez partię polityczną Konfederacja Korony Polskiej za 2021 r., w którym część pozycji, w której wskazane zostały wartości inne niż „0”, nie zawierała danych zgodnych ze stanem faktycznym, do którego załączone zostały dokumenty nieodpowiadające w znacznej części rzeczywistości, oznacza, że Partia naruszyła ustawowy obowiązek sprawozdawczy określony w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych to uchybienie nie stanowi jednak przesłanki do odrzucenia sprawozdania Partii.

Partia polityczna Konfederacja Korony Polskiej nie posiadała w 2021 r. Funduszu Wyborczego i nie uczestniczyła w przeprowadzonych w tym roku wyborach.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Partii, dokumentów do niego załączonych oraz wyjaśnień Partii, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia partii politycznej Konfederacja Korony Polskiej przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak